

DISPUTATIONES SCIENTIFICAE

UNIVERSITATIS CATHOLICAE RUŽOMBEROK

2010

4

VERBUM

Predseda redakčnej rady: prof. PhDr. Eduard Gombala, CSc.

Podpredseda redakčnej rady: doc. PaedDr. Milan Ligoš, CSc.

Šéfredaktor: prof. PhDr. ThDr. Amantius Akimjak, PhD.

Redakčná rada:

prof. RNDr. Jozef Ďurček, CSc.
prof. dr hab. Krystyna Chalas
prof. nadzw. dr hab. Jolanta Karbowniczek
prof. RNDr. Pavol Kluvánek, CSc.
prof. nadzw. dr hab. Mirosław Kowalski
prof. PhDr. Jozef Mlacek, CSc.
prof. ThDr. Peter Olekšák, PhD.
prof. ThDr. PaedDr. PhDr. Lubomír Pekarčík, PhD.
prof. PhDr. Peter Volek, PhD.
prof. nadzv. dr hab. Jan Zimny
doc. Ing. Igor Černák, PhD., m. prof. KU
doc. Mgr. Ing. Milan Droppa, PhD., m. prof. KU
doc. PhDr. PaedDr. Miroslav Gejdoš, PhD.
doc. PaedDr. Tomáš Jablonský, PhD., m. prof. KU

doc. PhDr. Helena Kuberová, PhD.
doc. ak. mal. Ján Kudlička, m. prof. KU
dr hab. Piotr Mazur
doc. RNDr. ThDr. ICLic. Jana Moricová, PhD.
doc. PhDr. Ján Puci, M.A., CSc.
doc. RNDr. Nadežda Stollárová, CSc., m. prof. KU
doc. PhDr. Antónia Tisovičová, PhD., m. prof. KU
doc. RNDr. Marián Trenkler, CSc., m. prof. KU
doc. PhDr. Jiřina Vaňková, CSc., m. prof. KU
PaedDr. Peter Krška, PhD.
PhDr. Ladislav Šimon, CSc.
dr. Jerzy Dąbek
dr. Roman Sieroń

Obálka: doc. ak. mal. Pavol Rusko

Jazyková úprava: PaedDr. Oľga Drobná

Technická spolupráca: Mgr. Milan Pudiš, Ing. Miloslav Korba, PaedDr. Ján Gera, PhD.

Nihil obstat pre teologické vedy: ThDr. PaedDr. Pavol Janáč, PhD.

Cirkevné schválenie: prof. ThDr. J. E. Mons. František Tondra,
č. 197/2001 zo dňa 16. 11. 2001

EV 3238/09

Cena jedného čísla: 3,- €

VERBUM - vydavateľstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku
Námestie A. Hlinku 60
034 01 Ružomberok

ISSN 1335-9185

Obsah

Predhovor

Amantius Akimjak.....9

Humanitné vedy a umenie

Autenticita a neautenticita z pohľadu filozofie Martina Heideggera

Ivan Ondrášik.....12

Casus conscientiae. Spoločné štúdium a permanentná formácia spovedníkov v dominikánskom konvente v Košiciach

Viliam Štefan Dóci.....20

Všeobecné pokyny pre interpretáciu barokovej sakrálnej vokálnej hudby

Miriam Žiarna.....35

Slovenská cirkevná hudba 20. storočia

Miroslav Kopnický.....39

Interpretácia barokovej sakrálnej vokálnej hudby na území Slovenska

Miriam Žiarna.....43

Sociálne, ekonomické a právne vedy

Individualistický a morálny rozmer násilia v rodinnom systéme

Zdzisław Stepulak.....50

Seniori – súčasť života modernej spoločnosti

Eva Dirgová.....66

Integrácia občanov so zdravotným znevýhodnením

Irena Kamanová.....73

Cyklické procesné riadenie v sociálnych službách

Pavol Budaj, Peter Kubičko, Igor Lukáč.....88

Manažment zmien v procese globalizácie

Pavel Mikuš.....95

Všeobecné pokyny pre interpretáciu barokovej sakrálnnej vokálnej hudby

Miriam Žiarna

Resume

The interpretation of baroque music requires a specific way of tone, phrasing, agogics, delivery and expression, which based of the composition, but also of style and expressive elements of baroque music and the composer. For the correct interpretation of baroque sacred vocal music is very important to know the most important elementary principles and rules of interpretation of baroque music.

Key words: Notation. Phrasing, dynamics, agogics, ornaments. The principles of modern interpretation of baroque vocal music.

Interpretácia barokových skladieb je veľmi náročná, pretože autori nezaznamenávali v skladbe úplný notový zápis, ale len hlavné línie, ako je melodický hlas a generálny bas a ostatné, ako dynamika, tempo, frázovanie, agogika a ozdoby sa prenechávali interpretovi. Notový zápis bol len akousi kostrou skladby, ktorú museli interpreti na základe získaných vedomostí, hudobno-interpretáčnej praxe a vkusu vhodne improvizácie doplniť, preto bola každá interpretácia skladby odlišná a jedinečná.

Aj keď v období baroka neboli predpísané prednesové značky, ako viazanie, akcent, dynamika, platilo ich uplatnenie na všetkých miestach, ktoré sa opakovali, kde si to vyžadoval zmysel hudobnej frázy, myšlienkový a citový obsah textu. Čo sa týka artikulácie a frázovania, musel byť každý motív jasne vyartikulovaný a vykreslený. Označenie legata záležalo od charakteru a výrazu skladby, len v prípade, ak bolo nejasné alebo sporné, tak ho skladatelia vypisovali. Používanie bodiek nad notou neznamenal staccato, ale interpretáciu všetkých nôt rovnako. Akcentovanie prvej doby ako hlavnej a nepravidelná hra vedľajších nôt bola všeobecným pravidlom starej hudby: „Noty rovnakej hodnoty sa nesmú hrať rovnako, ak to nie je zvlášť predpísané“. Výnimku tvorili rýchle pasáže a behy, pri ktorých by nepravidelnosť spôsobila interpretačné a technické problémy.

V interpretácii starej hudby malo veľkú úlohu ovládanie, tvorenie a výstavba kantilény, ktoré si vyžadovali dokonalé ovládanie dychu. Úlohou speváka bolo vytvárať dojem neustále znejúcej melódie, a preto, aby bola melódia interpretovaná výrazne, bolo treba predlžovať, upravovať silu a intenzitu tónu. Používanie dynamiky bolo také samozrejmé, že si jej absenciu v notovom zápise ani neuvedomovali. Základným dynamickým stupňom bolo forte, z ktorého sa podľa potreby prechádzalo do mezzoforte a piana. Jedným zo základných princípov využívania dynamického kontrastu bolo používanie